

Euroregiony

★ ★ *Co to są euroregiony?*

Euroregionami nazywamy instytucję współpracy dwóch lub więcej jednostek reprezentujących regiony dwóch lub więcej państw (przynajmniej po jednym z każdego). Każda z nich jest powoływana na podstawie prawa wewnętrznego swojego kraju.

Mogą nimi być korporacje samorządowe (tzn. pojedyncze samorzady lub związki gmin) lub władze lokalne. Zawierają one między sobą umowy współpracy przekraczającej granice jednego państwa. Mimo unormowania w prawie wewnętrznym, termin „euroregion” nie występuje ani w oficjalnych dokumentach o wymianie transgranicznej między państwami, ani też w oficjalnych dokumentach Unii Europejskiej (UE). Chociaż terminami oficjalnymi są „współpraca transgraniczna” i „regiony transgraniczne”, to jednak „euroregion” stał się najpopularniejszym określeniem, oznaczającym tę formę współdziałania. Jednocześnie termin „współpraca transgraniczna” zwykle używany jest w odniesieniu do każdego wspólnie uzgodnionego działania dwóch państw, które obejmuje regiony oraz gminy po obu stronach granicy. Dotyczy ono podejmowania współpracy lub wspólnych działań na określonym obszarze.

Natomiast utartym u nas terminem „euroregion” postanowiono określać ściślejszą współpracę, dla której ustanowiono wspólne stałe organy; różnica polega więc tylko na większym „zorganizowaniu” tego ostatniego. Wynika z tego, że „współpraca transgraniczna” jest pojęciem szerszym od „euroregionu”.

Nazwa „euroregion” pochodzi od najstarszej inicjatywy współpracy transgranicznej „Euroregio”. Została ona powołana do życia w 1958 roku na obszarze przylegającym do granicy holendersko-niemieckiej, między rzekami Ren, Ems i Jssel.

Euroregiony odegrały w UE bardzo dużą rolę w zacieśnianiu kontaktów między krajami członkowskimi UE oraz w integracji z przyszłymi członkami Unii.

★ ★ *Jak funkcjonują euroregiony?*

Zagadnienia ogólne

Współpraca w ramach euroregionu polega m.in. na powoływaniu wspólnych organów koordynacyjnych, sporządzaniu i uzgadnianiu planów rozwoju regionalnego na terenach przygranicznych itp. Euroregion nie ma charakteru eksterytorialnego i nie stanowi również administracyjnej całości. Tworzące je stowarzyszenia (władze lokalne) nie przenoszą na tę formę współpracy swoich kompetencji.

Euroregiony

Oznacza to, że utworzone na mocy porozumienia o współpracy struktury nie są organami władzy czy administracji lokalnej. Nie dochodzi więc do wyłączenia terytorium objętego współpracą spod kompetencji państwa. Regiony, które uczestniczą w tej współpracy, nie przestają podlegać swojemu prawu krajowemu. Ono bowiem reguluje możliwość zawierania takich umów i możliwy zakres współpracy.

Umocowanie prawne

Wzorce w zakresie ustanawiania współpracy w ramach euroregionów zostały zawarte w Europejskiej Konwencji Ramowej o współpracy przygranicznej między Wspólnotami i władzami terytorialnymi (tzw. Konwencja Madrycka Rady Europy z 21 maja 1980 r.) oraz w Europejskiej Karcie Samorządu Terytorialnego z 15 października 1985 roku. Polska podpisała te umowy kolejno w 1993 roku (Dz.U. z dnia 10 lipca 1993 r.) i w 1994 roku (Dz.U. z dnia 25 listopada 1994 roku). Na podstawie tych dwóch dokumentów zawierane są najczęściej najpierw odpowiednie porozumienia międzypaństwowe o wspieraniu współpracy transgranicznej, regionalnych uzgodnieniach transgranicznych, czy o współpracy transgranicznej między władzami lokalnymi. Odpowiednie unormowanie współpracy i udziału w nim samorządów lub władz lokalnych umożliwia im zawieranie porozumień o zainicjowaniu współdziałania, odpowiednich organach w ramach współpracy transgranicznej.

Struktura organizacyjna

We wspomnianej konwencji przyjęto dowolność ustanowionej współpracy – od działań spontanicznych (np. doraźne spotkania) po bardziej zorganizowane (np. grupy kontaktowe). Często w rozumieniu potocznym za euroregiony uważa się tylko współpracę zorganizowaną z wykształconymi wspólnymi organami. W typowym euroregionie wyróżniamy następujące organy: zgromadzenie, zarząd, grupy robocze i sekretariat. Najczęściej zgromadzenie jest organem o charakterze parlamentarnym. Jego członkowie pochodzą z wyboru. Posiada on najwięcej kompetencji. Dość istotną rolę odgrywają również grupy robocze, które stanowią forum wymiany poglądów ekspertów z określonych dziedzin.

Podstawowe zasady funkcjonowania

Pierwszą zasadą jest odrębność prawna jednostek, które współtworzą euroregion. Wynika to z tego, że każdą z nich utworzono na podstawie ich prawa wewnętrznego. Posiadając umocowanie prawne mogą one zawrzeć ze sobą porozumienie o współpracy powołujące wspólne organy.

Euroregiony

Ukształtowane organy podejmują decyzje mające na celu współdziałanie w zakresie określonego problemu.

Decyzje te są wiążące jedynie dla jednostek współtworzących euroregion. Nie mają one jednak takiego charakteru wobec mieszkańców obszarów objętych współpracą. Dopiero jednostki poprzez odpowiednie decyzje na podstawie swojego prawa wewnętrznego nadają tym decyzjom moc obowiązującą na określonym obszarze. Wynika z tego, że konkretne działania podejmowane jest na podstawie obowiązującego prawa, oczywiście z uwzględnieniem kompetencji danej jednostki. Jest to kolejny dowód na to, że euroregion nie jest tworem eksterytorialnym. Zasada ta ogranicza również ewentualną współpracę tylko do tych zagadnień, które leżą w kompetencjach wszystkich współtworzących euroregion.

★ ★ *euroregiony w Polsce*

Euroregion	Instytucja po stronie polskiej	Adres, telefon, fax
Bałtyk	Stowarzyszenie Gmin RP Euroregionu Bałtyk	ul. św. Ducha 3/4, 82-300 Elbląg tel. 055 235 55 99, fax. 055 236 10 10 http://www.eurobalt.org.pl e-mail: sekel@eurobalt.org.pl
Beskidy	Stowarzyszenie „Region Beskidy”	ul. Piastowska 40, 43-300 Bielsko-Biała tel./fax. 033 81 36 333 http://www.euroregion-beskidy.pl e-mail: biuro@euroregion-beskidy.pl
Bug	Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu Bug	Pl. Niepodległości 1, p. 16,17, 22-100 Chełm tel. 082 56 30 654, fax. 082 56 30 742 http://www.euroregion-bug.wlVu.pl e-mail: euroregion.bug@poczta.tebo.net
Glacensis	Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Glacensis Ziemi Kłodzkiej	Pl. B. Chrobrego 1, pok.101, 57-300 Kłodzko tel. 074 867 71 30, fax 074 865 91 66 http://www.euroregion-glacensis.ng.pl e-mail: eg@euroregion-glacensis.ng.pl
Karpacki	Związek Międzyregionalny Euroregion Karpacki	ul. Prochownia 4, 38-400 Krosno tel. 013 43 64 911, fax 43 64 928 e-mail: sekretariat@carpathian.euroregion.org

Euroregiony

Euroregion	Instytucja po stronie polskiej	Adres, telefon, fax
Niemen	Biuro Euroregionu Niemen	ul. Noniewiczza 10, 16-400 Suwałki tel./fax 087 565 02 70, fax. 087 565 01 44 http://www.niemen.suwalki.com e-mail: niemen@suwalki.com
Nysa	Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Nysa	ul. 1 Maja 57, 58-500 Jelenia Góra tel. 075 767 64 72, fax 752 20 45 http://www.euroregion-nysa.pl e-mail: biuro@euroregion-nysa.pl
Pomerania	Komunalny Związek Celowy Gmin Pomorza Zachodniego „Pomerania”	ul. Wojska Polskiego 164, 71-335 Szczecin tel. 091 486 08 23, fax 486 08 11 http://www.pomerania.org.pl e-mail: biuro@pomerania.org.pl
Pradziad		Rynek Ratusz 1, 48-200 Prudnik tel./fax 077 436 79 77, tel. 077 436 39 10 http://www.europradziad.pl e-mail: biuro@europradziad.pl
Pro Europa Viadrina	Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu PEV	ul. Kazimierza Wielkiego 1, 64-400 Gorzów Wlkp. tel. 095 735 84 47, fax 095 735 84 61 e-mail: viadrina@pro.onet.pl
Silesia		ul. Batorego 6, 47-400 Racibórz tel./fax 032 414 64 94 tel. 032 415 45 25 wew. 330 e-mail: eurosil@polbox.com.pl
Sprewa – Nysa – Bóbr	Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregion Sprewa – Nysa – Bóbr	ul. Piastowska 18, 66-620 Gubin tel./fax 068 359 56 47 http://www.euroregion-sub.pl e-mail: euroregion@post.pl
Śląsk Cieszyński	Stowarzyszenie rozwoju i współpracy regionalnej „Olza”	Rynek 18, 43-400 Cieszyn tel./fax 033 857 87 20, fax 033 857 87 21 http://www.olza.pl http://www.inforeg.pl e-mail: biuro@olza.pl e-mail: ecie@olza.pl
Tatry	Związek Transgraniczny Euroregion Tatry	Al. Tysiąclecia 37, 34-400 Nowy Targ tel./fax 018 266 99 81 http://www.euroregion-tatry.pl e-mail: euroregion.tatry@pro.onet.pl

